

Slim online.

Safe & social

Handleiding bij
de digitale les

Wat is slim en wat kun je beter niet doen online?
In de digitale les 'Slim online - safe & social' maken leerlingen kennis met de mogelijkheden maar ook met de risico's van internet en sociale media en krijgen ze tips en handvatten om er op een verstandige manier mee om te gaan.

Leerlingen kunnen op ieder moment terug naar de startpagina door op dit icoon te klikken.

Via de pijltjes rechtsonder in beeld, kunt u verder of juist terug in het menu.

De opdrachten zetten de leerlingen aan het denken over de kracht van internet en sociale media en kunnen gebruikt worden als aanleiding voor gesprekken in de klas over hoe je online met elkaar om kunt en wilt gaan. Naast de digitale les is er ook een opdrachtenboekje voor de leerlingen van groep zeven en acht beschikbaar. Met het opdrachtenboekje en de digitale les kunnen leerlingen klassikaal, in groepjes of individueel aan de slag. Het lezen van de teksten, maken van de verwerkingsopdrachten en het bespreken van de onderwerpen heeft als doel om de leerlingen inzicht te laten krijgen hoe ze het beste kunnen handelen in een bepaalde situatie.

In deze handleiding wordt een korte uitleg bij de opdrachten, extra informatie en aanvullende vragen of opdrachten gegeven.

Opslaan van de les

De les wordt automatisch opgeslagen in de cookies van uw browser. Als u de les al eerder heeft gedaan, kunt u op het startscherm verder met uw les, of een nieuwe les starten. U moet dan wel op dezelfde computer werken.

Dit is de startpagina.

Door rechts op 'Start een nieuwe les' te klikken, begint de les.

Bovenin zien de leerlingen de onderdelen waaruit de les is opgebouwd. Het is ook mogelijk om direct naar een bepaald onderdeel te gaan door erop te klikken.

Wat doen de leerlingen zoal op internet?

Als de leerlingen iets doen op internet wat niet genoemd wordt, kunnen ze dat zelf invullen in de lege vakken.

De vakken die de leerlingen aanklikken worden oranje.

- Weten de leerlingen wat alle begrippen betekenen?
- Wat doen de leerlingen zoal online?

Bespreek de antwoorden in de klas.

Klik rechtsonder op het pijltje om door te gaan.

Vraag 1:

Waarom is een komodovaraan gevaarlijk en kun je ook een foto van het dier vinden?

Antwoord: Door de combinatie van gif en de grote kans op infecties door de bacteriën in het speeksel van het dier bij een beet.

- Welke zoekwoorden hebben de leerlingen gebruikt om het goede antwoord te krijgen?
- Welke zoekwoorden werkten niet?
- Door in een zoekmachine (bijvoorbeeld Google of Yahoo) bij afbeeldingen te zoeken op komodovaraan, vind je diverse afbeeldingen van het dier.

Vraag 2:

Wat is snot? Iedereen heeft het in zijn neus, maar waarom eigenlijk?

Antwoord: Snot heeft als doel om het ingeademde lucht op te warmen en vochtig te maken voordat het de longen ingaat. Snot beschermt je ook omdat het ziekteverwekkers opvangt en via de keel naar de maag afvoert.

- Welke zoekwoorden hebben de leerlingen gebruikt om het goede antwoord te krijgen?
- Welke zoekwoorden werkten niet?
- Typen ze de hele vraag in of kernwoorden?
- Door als zoekterm alleen 'snot' in te vullen, komen ze minder snel bij het antwoord dan wanneer ze de hele vraag: 'waarom hebben wij snot?' invullen.

- Laat de leerlingen zoeken op internet naar antwoorden op de twee vragen. Afhankelijk van het beginniveau van uw groep bespreekt u voor of na het maken van de vragen wat belangrijk is bij het zoeken. Is iedere website geschikt? Wat zijn volgens de leerlingen betrouwbare bronnen?
- Wijs de leerlingen op het belang dat een bron kan hebben bij het geven of juist achterhouden of verdraaien van informatie.
- Bespreek hoe belangrijk het is om de juiste zoekwoorden te kiezen.

Een voorbeeld

Stel dat je het volgende vraagstukje tegenkomt:

Nederlandse tennissers winnen niet vaak grandslamtoernooien.

Soms lukt het gelukkig wel, zoals in 1996. Welke man won in dat jaar het tennistoernooi van Wimbledon?

Welke woorden zouden de leerlingen gebruiken? Leg uit dat ze op zoek moeten naar de kernwoorden. In dit geval kun je bijvoorbeeld bij het juiste antwoord komen met *Wimbledon winnaar 1996*. Kies je voor *Nederland tennis* dan lukt het niet, terwijl de woorden *Nederland wint grand slam* via een omweg wel weer het juiste resultaat geven.

Antwoord: Richard Krajicek

Door op het pijltje rechtsonder te klikken, gaan de leerlingen naar de volgende pagina. Hier kunnen ze hun antwoorden typen en de gevonden afbeelding uploaden door op het grijze vak met 'upload hier de afbeelding die je gevonden hebt' te klikken. De afbeelding moet eerst opgeslagen worden op de computer.

Klik rechtsonder op het pijltje om door te gaan.

Handleiding bij
de digitale les

- Laat de leerlingen op internet zoeken naar websites die volgens hen betrouwbaar of juist onbetrouwbaar zijn.
- Bespreek de antwoorden en laat de leerlingen hun mening toelichten.

- De beste zoekwoorden zijn de kernwoorden in een tekst of vraag.
- Laat de leerlingen vragen verzinnen en de beste zoekwoorden/kernwoorden erbij bedenken. De leerlingen kunnen ook vragen voor anderen bedenken.

- Wat weten de leerlingen over veilig internetten en privacy online?
- De leerlingen bekijken het filmpje en testen daarna hun kennis aan de hand van acht vragen.

Klik op de playbutton om het filmpje te starten.

Klik na het kijken op het pijltje rechtsonder om naar de vragen te gaan.

De eerste vraag verschijnt meteen in beeld.

- De leerlingen klikken op het juiste antwoord.
- Vervolgens klikken ze telkens op een cijfer onder in beeld om naar de volgende vraag te gaan.
- Als ze alle vragen beantwoord hebben, gaan ze via de pijl rechtsonder naar de volgende pagina.
- Dit zijn de vragen en antwoorden.
  - **Groen** staat voor het beste antwoord
  - **Oranje** staat voor het een na beste antwoord
  - **Rood** staat voor het minst goede antwoord

1. Wie kent het wachtwoord van je e-mail of computer?

- Alleen mijn beste vriend(in).
- Niemand, alleen ik.
- Mijn familie.
- Mijn vrienden.

2. Als je iets op Facebook zet, blijft het daar voor altijd staan. Klopt dat?

- Dat ligt aan je instellingen.
- Nee, je kunt dingen eenvoudig weer wissen.
- Klopt, ze bewaren je gegevens voor altijd.

3. Je hebt een mail gekregen waarin staat dat je een iPhone hebt gewonnen! De afzender ken je niet, maar je hoeft alleen maar even op de link te klikken om je prijs te krijgen. Wat doe je?

- Je klikt natuurlijk, wat heb je een geluk!
- Je weet niet of het klopt, maar probeert het toch.
Een keertje klikken kan toch geen kwaad?
- Je gooit het mailtje in de prullenbak, want je kent de afzender niet.

4. Je doet met je vrienden een wedstrijd gekke bekken trekken. Met je telefoon maak je er foto's van. Wat doe je na afloop met de afbeeldingen?

- Je zet ze online en tagt al je vrienden.
- Je zet ze online, maar wel zo dat alleen je eigen vrienden het kunnen zien.
- Je bewaart ze in je telefoon.

5. Iemand pest je online of zegt iets naars over je. Wat doe je?

- Iets vervelends terugzeggen.
- Een volwassene (je ouders of leraar) inlichten.
- Afspreken met de pester zodat je het kunt uitvechten.
- Meldknop.nl inschakelen.

6. Je bent aan het chatten met vriend(inn)en. Ineens krijg je een bericht van MisterX. Hij vraagt of je je webcam aan wilt zetten zodat jullie gezellig kunnen kletsen. Wat doe je?

- Je klikt de vraag weg, want je kent deze persoon niet.

- Je zet je webcam aan, want je bent nieuwsgierig wie er met jou wil praten.
- Je zet je webcam aan om te zeggen dat je liever niet met onbekenden chat.

7. Wat voor wachtwoord gebruik jij online?

- Een kort wachtwoord dat makkelijk te onthouden is, zoals je voornaam.
- Een combinatie van letters, hoofdletters en cijfers, zoals MEW!sp1k?.
- Een paar cijfers, zoals je geboortedatum.

8. Je hebt ruzie met je moeder.

- Jij wilt dat graag vertellen aan je beste vriend(in). Hoe doe je dat?**
- Je stuurt een whatsappje.
  - Je schrijft erover op Facebook of Instagram en tagt haar.
  - Je stuurt haar een bericht via Snapchat of Instagram.

Bespreek de antwoorden met de klas.

Aan het eind van de test verschijnt de uitslag. Hier lezen leerlingen wat zij goed doen en wat beter kan.

Veel mensen gebruiken wachtwoorden die makkelijk te raden zijn. Op www.veiliginternetten.nl krijgen de leerlingen tips om een sterk wachtwoord te maken.

Klik na het lezen op het pijltje rechtsonder om naar de volgende pagina te gaan.

De leerlingen krijgen drie stellingen te zien.

1: Het is normaal om ruzie te maken via Instagram, Snapchat of WhatsApp.

- Ben je het hiermee eens of juist niet?
- Waarom vind je dat?

In het witte vlak schrijven de leerlingen hun mening.

Klik op de pijl rechtsonder om naar de volgende stelling te gaan.

2: Online verkering nemen, op bijvoorbeeld MovieStarPlanet, is een goed idee.

- Ben je het hiermee eens of juist niet?
- Waarom vind je dat?

Klik op de pijl rechtsonder om naar de volgende stelling te gaan.

3: Als je al heel lang met iemand chat en vrienden bent geworden, dan kun je best in het echt afspreken.

- Ben je het hiermee eens of juist niet?
- Waarom vind je dat?

Bespreek de antwoorden in de klas.

De wist je dat'jes onder in beeld geven extra informatie en tips.

Klik op de pijl rechtsonder om verder te gaan.

Hier kunnen de leerlingen hun ouders of familie een e-card sturen waarin ze vertellen over de les.

Ze vullen hun eigen naam en e-mailadres in en dat van de ontvanger. Deze gegevens worden alleen gebruikt om de kaart te versturen en niet voor andere doeleinden. In het vakje 'bericht' typen ze hun tekst.

Als het bericht klaar is, drukken ze op de button 'verstuur'.

Klik op de pijl rechtsonder om naar de laatste pagina te gaan.

Handleiding bij
de digitale les

In de balk staat nog een les die kinderen online wegwijs maakt: de WhatsHappy les.

Door op de les te klikken, start deze.

www.ziggo.com/slimonline is ontwikkeld door Young Crowds en Ziggo en is mede mogelijk gemaakt door Veilig Internetten en ECP, Platform voor de Informatiesamenleving.

Waarom heeft Ziggo dit lesmateriaal laten ontwikkelen?

De producten en diensten van Ziggo spelen een belangrijke rol in het dagelijks leven van miljoenen mensen. De digitale wereld biedt eindeloze mogelijkheden op het gebied van werk, economische groei en persoonlijke ontplooiing.

Wij willen deze mogelijkheden voor iedereen beschikbaar maken. Ook voor kinderen. Wij vinden dat zij recht hebben op uitleg en educatie over de media in hun wereld. Zo kunnen zij zich actiever, kritischer en bewuster ontwikkelen. Naast de mogelijkheden en het plezier zijn er online ook valkuilen en

verleidingen. Daarom bieden wij scholen een gratis lespakket aan voor groep 7 en 8. De lessen maken hen bewust van de kracht van sociale media en openen het gesprek over hoe je online met elkaar om kunt gaan.

Omdat digitale vaardigheden steeds belangrijker worden in de samenleving, ondersteunt Ziggo ook CoderDojo, een initiatief opgezet door vrijwilligers. Bij een Dojo leren jongeren tussen de 7 en 17 jaar gratis programmeren, websites bouwen, apps ontwikkelen, games maken en meer.

Handige bronnen en tips

- Veilig Internetten: www.veiliginternetten.nl
- Iets vervelends gebeurd op internet?: www.meldknop.nl
- Mediawijzer: www.mediawijzer.net
- Stichting Veilig Online: www.veiligonline.info
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Ziggo: www.ziggo.com/samenleving

Ziggo

Veilig internetten
wat je kars doen en laten